

Теплих І. П.

*Донецький науково – дослідний центр
продуктивності агропромислового комплексу*

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДКОМПЛЕКСУ У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Досліджено сучасний стан та перспективи розвитку молокопереробного підкомплексу
у Донецькій області.*

Ключові слова: розвиток, молокопереробний під комплекс.

Постановка проблеми. Ефективне використання застосованої техніки і технологій, молочних підприємств, в умовах ринкових відносин. Тільки постійне оновлення основних виробничих фондів дасть змогу підприємствам виробляти конкурентоспроможну продукцію, задовольняти попит, який швидко змінюється, пристосовується до умов ринкової конкуренції [1].

Аналіз останніх публікацій. Проблеми прибутковості підприємств і шляхи її підвищення досліджуються багатьма теоретиками і практиками як у монографічній, так і в періодичній літературі. Питаннями планування прибутку у вітчизняній практиці займались вчені С. Г. Галуза, В. В. Рижова, Л. М. Хайдман, О. С. Стоянова та інші.

Дослідження цих проблем надзвичайно актуальне, оскільки більше половини вітчизняних підприємств є або збитковими, або мало рентабельними. Велике значення мають методичні підходи до усунення збитковості підприємств і пошук резервів росту їхнього прибутку.

Мета статті – викласти результати обстежень на молокопереробних підприємствах Донецької області, визначити шляхи розвитку та удосконалення виробництва.

Викладення основного матеріалу. Частка молокопереробної галузі складає 14,8 % в загальних обсягах реалізації харчових продуктів та напоїв, поступившись лише виробництву напоїв. У структурі експорту товарів, вироблених в Україні, молоко та молочні продукти займають 1,3%. У 2012 році експорт молочної продукції зріс порівняно з 2011 роком на 37,3%. В основному це відбулося за рахунок збільшення експорту сирів на 23% і молочної сироватки у 2,9 рази, а також за рахунок зростання експортних цін.

В результаті обстеження було виявлено, що підприємства Донецької області відносяться до потужніших підприємств та вартість їх основних засобів складає 260,25 млн. грн.

Виробничі потужності молочної промисловості Донецької області використовуються в середньому на 20-50 %. Рівень використання потужностей залежить як від якості сировини, яка поступає на переробку, так і купівельної спроможності населення. Зниження доходів населення зумовило зменшення споживання молочної продукції, виробництва її на молокозаводах, що негативно вплинуло на обсяги заготівлі молока в сільськогосподарських підприємствах [2, 3].

Акціонерне, орендне, приватне або іншої форми власності підприємство, здобувало фінансову самостійність та незалежність, має право вирішувати, на які цілі та в яких розмірах направляти прибуток, який залишився після сплати податків до бюджету та інших

У Донецькій області закупівельна ціна на молоко від сільськогосподарських підприємств у ЗАТ "Славмолоко" становила 1943,37 грн./т, у АОЗТ "Донецький міськмолзавод № 2" – 3328,8грн./т, у ТОВ "Продукт України" – 3374,4 грн./т.

Ціни на молоко, яке надходить від інших господарських структур зафіксовані в Донецькій області, зростуть за прогнозом до 2015 року на 4,7%. Тому молоковиробникам вигідніше реалізовувати свою сировину на ринках, за більш високими цінами, ніж переробним підприємствам. Така тенденція спостерігається і в Донецькій області, про це свідчать дані, наведені на рис. 1.

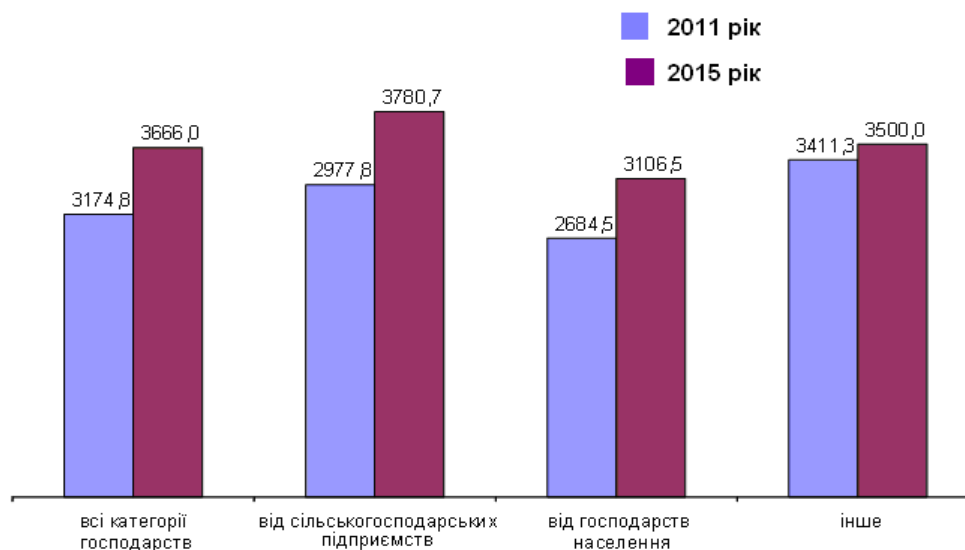

Рис. 1. Середня закупівельна ціна молока по обстежених молокопереробних підприємствах Донецької області, грн./т.

Складна структура ринку відкриває підприємствам широкі можливості для унікального позиціонування і забезпечення конкурентоспроможності, але жодна компанія не може бути однаково успішною на всіх сегментах ринку молока та молокопродуктів. Не витримують конкуренції ті молокопереробні підприємства, які не мають постійних постачальників молока. На ринку молочної продукції в перспективі залишаються ті підприємства, що мають налагоджені організаційно – економічні зв'язки з виробниками сільськогосподарської продукції.

Аналіз результатів виробничої діяльності обстежених молокопереробних підприємств свідчить, що обсяг виробленої у 2015 році продукції збільшиться на 27%, а обсяг реалізованої продукції у 2015 році відповідно на 25%.

З метою поліпшення використання потужностей молокопереробних підприємств, матеріальних і трудових ресурсів, зниження собівартості виробництва молокопродуктів передбачається створення глибоко інтегрованих об'єднань виробників тваринницької продукції та її

переробників. Це дозволить сформувати сировинні зони, значно здешевити вартість готової продукції, зменшити витрати на перевезення молока та усунути з ринку вартість готової продукції, зменшити витрати на перевезення молока та усунути з ринку молочної сировини посередницькі структури між виробниками та споживачами (переробниками) молокопродукції.

Донецька область є найбільш промисловим регіоном країни та значним виробником сільськогосподарської продукції.

За останні роки в області намітилися позитивні зрушення у тваринництві, темпи падіння поголів'я великої рогатої худоби знизилися з 16 до 4%, середній надій на корову зріс за рік на 19 %. Все це дало змогу нарощувати виробництво продукції харчової промисловості, особливо молочних продуктів (табл. 1).

Таблиця 1

Виробництво продукції молочної промисловості у Донецькій області

Види продукції	2012 р (тис.т.)	2015 р (тис.т.)	2015 р у % до 2012р
Молоко оброблене рідке	40,2	37,8	94,0
Масло вершкове	1,3	1,9	146,2
Продукти кисломолочні	44,5	53,7	120,7

Наведені дані свідчать про реальну можливість перспективного розвитку підприємств молочної промисловості.

На молокозаводі №5 с. Безимене розроблена технологія виготовлення сиру „Бринза”, „Сулугуні” з коротким строком соління та визрівання – до двох діб, замість 12-14 діб.

На Єнакіївському молокозаводі встановлена лінія по виробництву згущеного молока. Тут розроблено технологію на нові види плавлених сирів: „З беконом”, „З грибами”, „З часником”. Використовують нові види тари і упаковки для задоволення різноманітного попиту населення.

Для оплати праці на молокопереробних підприємствах передбачено дві форми оплати: погодинна і відрядна. Відрядну форму оплати праці застосовують для робітників основного виробництва. Для нормування праці робітників застосовують в основному комплексні норми часу і виробітку. У зв'язку з розширенням асортименту продукції, введенням нових технологій та встановленням нового обладнання, на заводах в більшості застосовувались місцеві норми часу. Науково обґрунтовані норми. Допомагають: правильно розрахувати кількість і склад агрегатів для виконання певного виробничого процесу, вдосконалити організацію робочих місць, підвищити продуктивність праці на більшості підприємств були застарілі.

На досліджуваних підприємствах не достатньо приділялась увага нормуванню праці, відсутній аналіз рівня виконання норм, що не дозволяло завчасно визначити причину невиконання або перевиконання норм. Зниження виконання норм значною мірою пояснюється зростанням втрат робочого часу. Так, на молокозаводі №5 ВАТ “ММК ім. Ілліча”, втрати мають місце через несвоєчасне постачання сировини до цеху розливу молочної продукції, на Єнакіївському молокозаводі – через несвоєчасне постачання тари і сировини. Від незастосування на підприємстві галузевих і міжгалузевих норм перевитрати склали: на молокозаводі „ЄМЗ” – 38,6 люд.-дня, на молокозаводі № 5 – 5,5 люд.-дня.

Під впливом технічного прогресу, в міру впровадження у виробництво нових проектних рішень, матеріалів, машин, механізмів, удосконалення технології виробництва, виникає необхідність у розробці нових нормативних матеріалів і відповідних збірників норм.

Норми як економічні показники виражають суспільні відносини людей з приводу виробництва, розподілу, обміну і споживання економічних цінностей.

Своєчасним та ефективним в цьому плані став збірник Українського науково – дослідного інституту продуктивності АПК „Методичні положення та норми продуктивності у виробництві молочних продуктів” [4].

При впровадженні нових норм продуктивності у виробництві молочних продуктів на підприємствах підвищилась продуктивність праці, знизилась трудомісткість виготовлена продукції. Так, наприклад, на Енакієвському молокозаводі при впровадженні норми на процес розфасування йогурту встановлено, що при зниженні трудомісткості на 30,25 люд.-дня, приріст продуктивності праці склав 39,3%, річна економія по заробітній платі складає 0,7 тис.грн. На ВАТ „МЗВМ” при впровадженні норми на процес розфасування кефіру встановлено, що при зниженні трудомісткості на 25 люд.-дня, приріст продуктивності праці склав 49%, річна економія по заробітній платі складає 0,5 тис.грн.

Висновки. На перспективу молокопереробним підприємствам області доцільно розвивати інтеграційні процеси, що забезпечать збалансований розвиток усіх сфер молокопродуктового підкомплексу, сприятимуть нарощуванню обсягів виробництва молока та поліпшенню його зберігання, переробки, реалізації кінцевої продукції споживачі.

Для успішного функціонування молочних підприємств в умовах ринкових відносин вирішальне значення має ефективність використання застосовуваної техніки і новітніх технологій, будівництво невеликих наближених до товаровиробника підприємств. Тільки постійне оновлення основних виробничих фондів дасть змогу підприємствам виробляти якісну, конкурентоспроможну продукцію, задовольняти попит, який швидко змінюється, пристосовуватися до умов ринку.

Список використаної літератури

1. Вітвицький В. В. Управління галузевими системами економічних норм і нормативів в АПК.–К; 2002.–568 с.
2. Теслюк С. Р. Формування організаційно – економічних відносин молокопереробних підприємств з сировинними базами // Економіка АПК. – К., 2006. – №9. – С.31-36.

3. Статистичний щорічник Донецької області за 2005 р. - Донецьк, 2005. – С. 104,125.
4. Вітвицький В. В., Шкурін Г. Т., Ковальчук В. І. та ін. Методичні положення та норми продуктивності у виробництві молочних продуктів. – К.:НДІ „Укragропромпродуктивність”.– 2005. – 468с.

ТЕПЛЫХ И. П. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ МОЛОКОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩЕГО ПОДКОМПЛЕКСА В ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ

Рассмотрены вопросы современного состояния и перспективы развития молокоперерабатывающего подкомплекса в Донецкой области.

Ключевые слова: развитие, молокоперерабатывающий подкомплекс.

TEPLUCH I. P. PRESENT STATE AND PROSPECTS OF MILKPROCESSING SUBCOMPLEX IN DONETSK REGION

The problems of the modern state and prospects of development of milk-sub in the Donetsk region.

Keywords: development, milkprocessing subcomplex.